

SOCIALE TANDHEELKUNDE

DE TANDHEELKUNDIGE ZIEKENFONDSBEHANDELING IN 1958

Begin november van het vorige jaar heeft de Commissie Tandheelkundige Statistiek, die haar ontstaan dankt aan de samenwerking op dit gebied tussen de Maatschappij en de ziekenfondsorganisaties, de resultaten van haar statistische bewerking van de verrichtingen bij de verzekerden over 1958 in het licht gegeven. In het decembernummer van het Tandartsenblad is daaraan reeds het een en ander ontleend. Aangezien het statistisch overzicht ook verder belangrijke gegevens bevat, laten wij hieronder nadere bijzonderheden volgen.

Tot goed begrip zij eerst nog vermeld dat de bijeengebrachte cijfers betrekking hebben op de in huisbehandeling verleende hulp, waarin niet zijn opgenomen de behandelingen bij de R.K. ziekenfondsen en de fondsen die zijn aangesloten bij de groep der autonome ziekenfondsen. Evenmin heeft de bewerking zich uitgestrekt over de verrichtingen te Haarlem en die uitgevoerd in tandheelkundige centra, welke behandelingen ook in genoemde gemeente ten dele geconcentreerd zijn in poliklinieken. Het statistisch materiaal heeft derhalve betrekking op 82% van het totale aantal personen, die in huisbehandeling tandheelkundig verzorgd worden.

De in het overzicht bewerkte gegevens zijn gebaseerd op door de medewerkers bij de ziekenfondsen ingediende declaraties, waarvan deze afschriften ter beschikking van de commissie hebben gesteld.

Van de ruim 8 miljoen verzekerden bleven na aftrek o.a. van 930.778 bij poliklinieken ingeschreven verzekerden en 18% (1.27 miljoen) *waaromtrent geen gegevens waren ontvangen*, dus onbekend waren, ruim 5,6 miljoen over waarvan de gegevens statistisch bewerkt zijn. In totaal werden daarvan 3.252.848 behandelingskaarten overgelegd, volgens welke 3,485 miljoen vullingen waren gelegd en 1,5 miljoen op zich zelf staande extracties uitgevoerd. Ter voorbereiding van de mond voor een prothese werden bovendien nog 1,05 miljoen gebitselementen verwijderd.

Het totale aantal gesaneerden aan het eind van het verslagjaar bedroeg 1.192.455, zijnde 21¼% van bovengenoemd totaal der verzekerden, waarop het onderzoek betrekking had.

Dat de aard der behandelingen varieerde naar gelang van de gebitshygiënische status van de verzekerde ligt voor de hand. Zo bedroeg het aantal vullingen bij de niet-gesaneerden per 100 zielen iets meer dan 1,5; bij de nieuw-gesaneerden daarentegen 12,87 en bij de reeds gesaneerden 48. Het aantal pulpabehandelingen bij deze laatste groep beliep bijna 1,5 en het aantal extracties bijna het viervoudige daarvan, n.l. 5,8.

Het aantal extracties per 100 zielen beliep voor de niet-gesaneerden 18,18, bij de nieuw-gesaneerden echter 2,87.

Regionaal blijken uit de betreffende staten niet onbelangrijke verschillen ten aanzien van het percentage van de onderscheidene verrichtingen. Zo blijkt het aantal extracties per 100 niet-gesaneerden het hoogst te zijn geweest in de provincies Drenthe (24,66) en Noord-Brabant (25,21), het laagst in Utrecht (13,84). Daartegenover was het aantal vullingen per 100 verzekerden het hoogst in Utrecht (1,94) en Noord-Brabant (1,75), en het laagst in Drenthe (0,80) en Zeeland (0,94) bij een landsgemiddelde van 1,538.

Bij de nieuw-gesaneerden werd het grootste aantal vullingen per 100 zielen gelegd te

Utrecht (3,38), het kleinste aantal in Noord-Brabant (2,37) bij een gemiddelde van 2,87. Bij hen die reeds als gesaneerd te boek stonden, was het aantal vullingen per 100 zielen belangrijk hoger en gemiddeld 48,8, zijnde viermaal zo groot als bij degenen wier gebit voor de eerste maal gesaneerd was geworden (12,26).

Het aantal extracties bij gesaneerden bedroeg het dubbele van dat bij hen wier gebit in gezonde staat was gebracht.

Bij de onderscheidene ziekenfondsen liepen de verschillende verrichtingen belangrijk uiteen. Zo wisselde het aantal extracties tussen de met name genoemde ziekenfondsen per 100 zielen bij nieuw-gesaneerden van 1,9 tot 14,1 d.w.z. het $7\frac{1}{2}$ -voudige. Het aantal gelegde vullingen varieerde van 5,1 per 100 zielen tot 44,4, d.w.z. het bijna 9-voudige bij een landsgemiddelde van 12,26.

Bij reeds gesaneerden wisselde voorts het aantal extracties per 100 zielen van 1,7 tot 10,6; het aantal vullingen schommelde tussen 107,6 en 11,4 bij een gemiddelde van 48,18. Bij nieuw-gesaneerden varieerde het aantal extracties tussen 1,1 en 7,9, het aantal gelegde vullingen tussen 3,5 en 44,4.

Een overeenkomstige ongelijkheid werd weerspiegeld in het aantal verrichtingen per patiënt om tot sanering te geraken. Zo wisselde het aantal extracties tussen 0,2 en 1,9 en het aantal nodig geoordeelde vullingen tussen 0,4 en 10,8.

Om gesaneerd te blijven, was per gesaneerde nodig een aantal vullingen dat varieerde tussen 1,6 en 3,8, het aantal extracties tussen 0,1 en 0,5.

Het aantal pulpabehandelingen dat nodig geoordeeld werd om een verzekerde gesaneerd te houden, vertoonde in de statistiek der afzonderlijk opgevoerde ziekenfondsen twee uitersten n.l. 0,0 en 0,2. Het eerste kwam voor bij 16 algemene ziekenfondsen waarvan de medewerkers blijkbaar de pulpabehandeling hebben uitgebannen en 0,2 bij slechts een. De overige 98 ziekenfondsen van de 115, in de statistiek verwerkt, hielden zich aan het daar tussen liggende aantal van 0,1 per gesaneerde.

Ook omtrent de prothetische werkzaamheid in ziekenfondsverband verschafft het statistisch overzicht belangwekkende gegevens. Zo werden in 1958 in totaal 71.540 volledige protheses geplaatst en 44.782 totale onder- of bovenprotheses, benevens 41.171 partiële vervangingen. Beschouwt men in het kader van de laatste de volledige prothese als te bestaan uit twee afzonderlijke gedeelten, dan klimt het totale aantal eenheden tot 187.493 boven- en onderprotheses, met de gedeeltelijke vervangingen tezamen vormende een aantal van 228.664 substituten voor de natuurlijke elementen. Dit betekent dat naast de in ronde cijfers totaal $3\frac{1}{2}$ miljoen gelegde vullingen ruim 2,8 miljoen kunststanden bij de ziekenfondsverzekerden werden aangebracht, een verhouding van 5 vullingen tegen 4 kunststanden.

Het relatief grootste aantal protheses werd geplaatst in de provincie Groningen, n.l. per 100 zielen 4,15, het kleinste in Limburg: 2,31 bij een landsgemiddelde van 2,80. Het aantal prothese-extracties was dienovereenkomstig: per 100 zielen in het noorden 24,82 tegen in het zuiden bijna de helft (12,82); het gemiddelde bedroeg 18,75.

Niet minder vertoont de statistiek grote verschillen bij de afzonderlijke ziekenfondsen. Zo varieerde de frequentie van de volledige prothese per 100 zielen van 0,4 tot 3,4, een verhouding derhalve van 1 tot $8\frac{1}{2}$ bij de indicatiestelling. Het aantal partiële protheses vertoont als minimum 0,33 bij een maximum van 2,2, een soortgelijke spreiding als bij de algehele tandvervanging. Ook het aantal voorafgegane extracties liep belangrijk uiteen, enerzijds een maximum per 100 zielen van 34,3 met er tegenover een minimum van 8,1; het gemiddelde was 18,7.

Het aantal tandheelkundige medewerkers bedroeg einde 1958 1489, hetgeen overeenkomt met 4740 verzekerden per medewerker. Er traden in de loop van het jaar 50 tandartsen uit waar tegenover 47 zich beschikbaar stelden voor de behandeling van ziekenfondsverzekerden. Onder de medewerkers waren 29 tegen de 70 jaar of ouder (7 praktici ouder dan 73 jaar).

In totaal werd door de gezamenlijke medewerkers aan ziekenfondsen en verzekerden 33,293 miljoen in rekening gebracht, hetgeen neerkomt op een gemiddeld bruto-inkomen uit de ziekenfondsbehandeling van f 22,359.— per medewerker.

Voor prothetische werkzaamheden werd in totaal 9,579 miljoen gedeclareerd, voor gelegde vullingen 13,276 miljoen en voor extracties 4,246 miljoen. Het gemiddelde bruto-inkomen werd voor bijna 40% gevormd door declaraties voor conserverende behandelingen, voor ruim 12½% droegen de extracties daartoe bij terwijl de prothetische verzorging voor 28,7% het inkomen steunde. Rekent men de voorbereiding van de mond ook tot de prothetische behandeling dan vertegenwoordigde deze, met in het geheel f 10,737 miljoen, 30% van de totale bruto-inkomsten van de gemiddelde ziekenfondspraktijk. Telt men de f 1,13 miljoen, gedeclareerd voor pulpabehandelingen bij de gedeclareerde vullingen (zie boven) tot tezamen f 14,4 miljoen, dan heeft in 1958 de conserverende behandeling voor 43% bijgedragen tot het in dat jaar verworven inkomen uit de ziekenfondspraktijk. Voegt men daar ten slotte ook nog aan toe de declaraties voor het half-jaarlijks onderzoek + de door de nieuw gesaneerden betaalde inspecties, zijnde tezamen 3,58 miljoen, dan stijgt het totaal-bedrag tot bijna f 18 miljoen of wel: 54% van het bruto-inkomen werd verkregen uit de conserverende verrichtingen. B.

BINNENLAND

STICHTING J. SANDERS EZN.-FONDS

De besturende commissie van de stichting *J. Sanders Ezn.-Fonds* maakt bekend, dat op grond van art. 5 van de statuten der stichting aanvragen voor materiële steun bij de verrichting van wetenschappelijke arbeid op tandheelkundig gebied voor het jaar 1961 kunnen worden ingediend bij de secretaris.

Ingevolge de bepalingen van art. 5 dienen deze aanvragen geargumenteed te zijn en aan de besturende commissie moeten eventueel door haar gewenste inlichtingen worden verschafte. Na 1 november 1960 neemt de commissie haar beslissing omtrent de te verlenen steun.

Ter oriëntering moge worden vermeld dat de voor 1961 beschikbare geldmiddelen ongeveer f 800,— bedragen.

Namens de besturende commissie
J. B. VISSER, voorzitter en waarnemend secretaris,
Koningsstraat 15, Hilversum

ORTHODONTISCHE STUDIEWEEK

Van 25-30 april a.s. zal de *Nederlandse Vereniging voor Orthodontische Studie* wederom een „studieweek” organiseren in het Anatomisch-Embryologisch Laboratorium te Leiden.